

Flitspeiling Voedselverspilling

Beknopt rapport

Natuur & Milieu en Rabobank

Amsterdam, 19 oktober 2016

Projectnummer: Z8343

drs. Lonneke Gijsbers

drs. Bram van der Lelij

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam Motivaction in publicaties op basis van deze rapportage - anders dan integrale publicatie - is echter schriftelijke toestemming vereist van Motivaction International B.V.

Beknopt rapport

In opdracht van Natuur & Milieu, heeft Motivaction International B.V. een onderzoek uitgevoerd naar de houding van Nederlanders ten aanzien van voedselverspilling. Voor het onderzoek is een representatieve steekproef van 801 Nederlanders tussen 16 en 75 jaar bevroegd. In dit rapport worden de belangrijkste resultaten van het onderzoek beschreven.

Samenvatting

Nederlanders houden bepaald niet van voedselverspilling. Driekwart (77%) heeft hier zelfs een hekel aan, 68% vindt het zonde om zelf voedsel weg te gooien en een meerderheid (55%) voelt zich ook wel eens schuldig wanneer voedsel in de prullenbak belandt. Nederlanders geven aan niet zo te zijn opgevoed, vinden het zonde van het geld en denken hierbij ook aan het milieu en mensen die honger hebben. Men probeert ook voedselverspilling tegen te gaan door meer bewaren en beter inkopen.

Toch wordt er voedsel weggegooid. 'Slechts' 16% zegt dat er in hun huishouden nooit voedsel wordt weggegooid. De meest genoemde verklaring voor voedselverspilling is dat er te weinig waardering is voor voedsel in algemene zin (45% noemt dit als reden). Daarnaast ook omdat er te grote porties worden verpakt (genoemd door 37%) en klaargemaakt (45%). Wanneer men naar het eigen huishouden kijkt, zegt men vooral eten weg te gooien als eten niet meer goed lijkt of de houdbaarheidsdatum is verstreken.

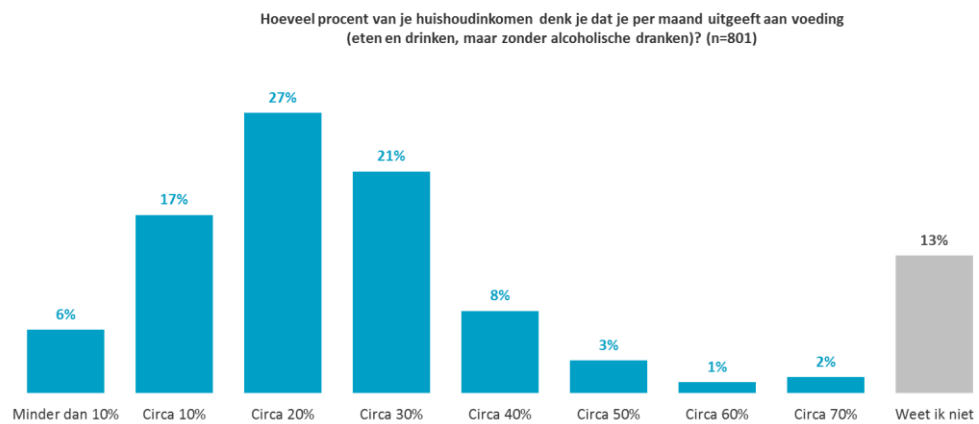
Wat zou Nederlanders nou helpen om bewuster met voedsel om te gaan en zo verspilling tegen te gaan? Naar eigen zeggen zouden kleinere verpakkingen en informatie over de houdbaarheid, het bewaren en gebruik van voedsel het meeste helpen. Het verhogen (verdubbelen) van prijzen van voedsel heeft volgens 39% een effect op de totale voedselverspilling in Nederland. 24% verwacht dan zelf vrijwel niets meer weg te gooien. Overigens vinden Nederlanders het voedsel op dit moment niet te goedkoop. Bijna twee derde zegt nu 20% of meer van het huishoudinkomen aan voedsel uit te geven, voor ruim een derde is dit 30% of meer. Wat ook mee kan spelen is dat, ondanks dat mensen negatief staan tegenover voedselverspilling, het niet door iedereen gezien wordt als een groot probleem. 42% vind dit wel, maar eveneens 41% ziet het als een klein probleem en 11% als nauwelijks een probleem. Hier valt dus nog winst te behalen.

Resultaten

1.1 Kosten en waarde van voedsel

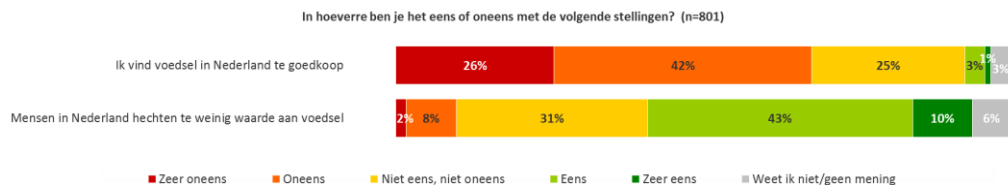
Bijna helft Nederlanders schat 20% tot 30% van budget aan voeding te besteden

Bijna de helft van de Nederlanders (49%) geeft aan circa 20% tot 30% van het netto huishoudinkomen te besteden aan voeding. Minder dan een kwart (23%) denkt hier in verhouding minder aan uit te geven en 15% juist meer. De rest (13%) weet het niet.

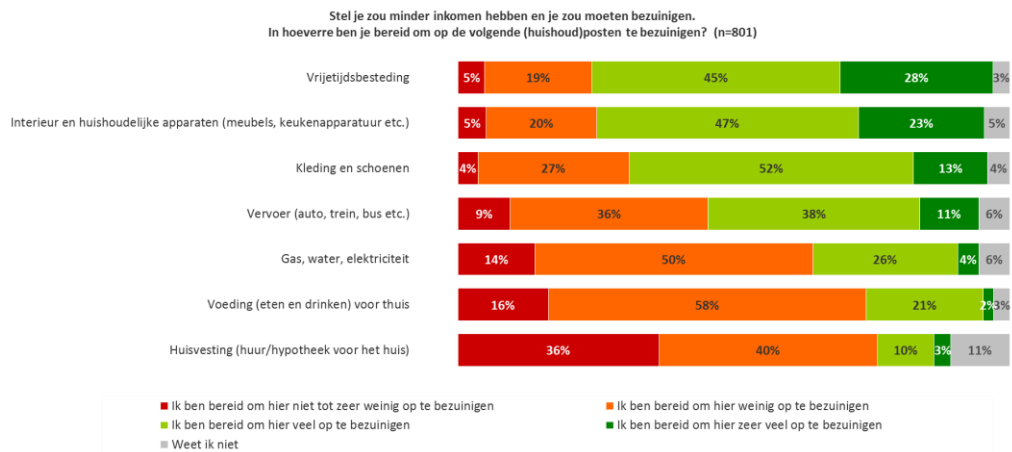

Voedsel niet te goedkoop, wel te weinig gewaardeerd

Over het algemeen vinden Nederlanders het voedsel in ons land niet goedkoop. Slechts 4% vindt voedsel te goedkoop, 68% is het hier niet mee eens. Ruim de helft van de Nederlanders vindt wel dat er in Nederland te weinig waarde wordt gehecht aan voedsel. Slechts 10% is het hier niet mee eens.

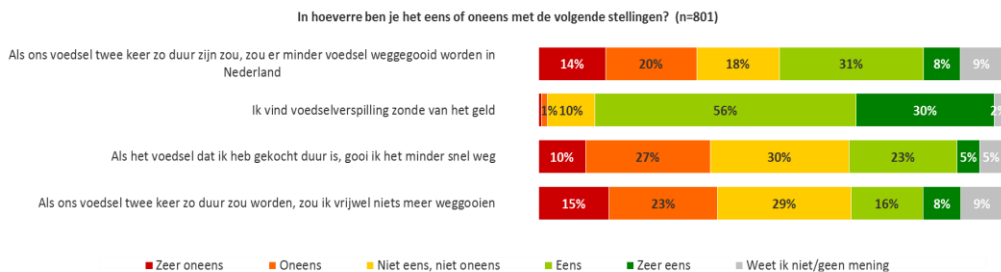

Wanneer men zou moeten bezuinigen in het huishouden ziet men voeding niet als meest voor de hand liggende kostenpost waarop bezuinigd zou worden. Met uitzondering van huisvesting, waarop men weinig bereid is te bezuinigen, wordt voeding gezien als de laatste bezuinigingspost. 23% is bereid hierop te bezuinigen, ten opzichte van bijvoorbeeld circa 70% die bereid is te bezuinigen op vrijetijdsbesteding en inrichting en apparatuur.

Invloed van prijs op voedselverspilling

Als ons voedsel twee keer zou duur zijn, verwacht 39% dat er minder eten weggegooid zou worden in Nederland. 34% denkt van niet en 37% staat hier neutraal tegenover. Zelf vindt men voedselverspilling zonde van het geld (86%) en 28% gooit voedsel dat duur is minder snel weg. Een kwart geeft aan dat, wanneer voedsel twee keer zou duur zijn, zij zelf vrijwel niets meer weg zouden gooien. Een groter aandeel is het hier niet mee eens (39%) en 38% geeft hier geen eenduidig antwoord op.

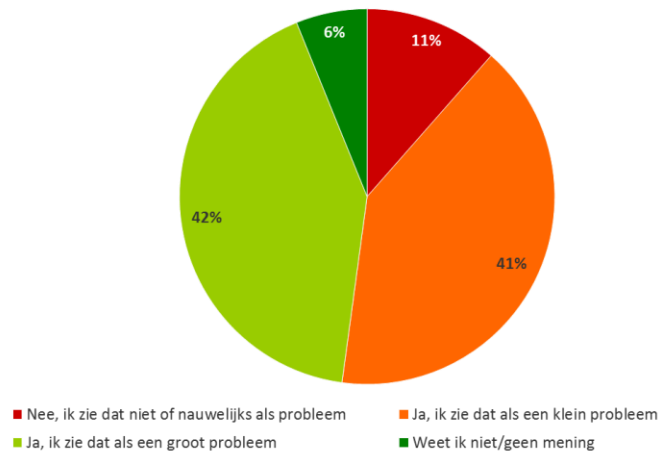

1.2 Probleembesef

Voedselverspilling wordt afgekeurd, maar niet altijd gezien als groot probleem

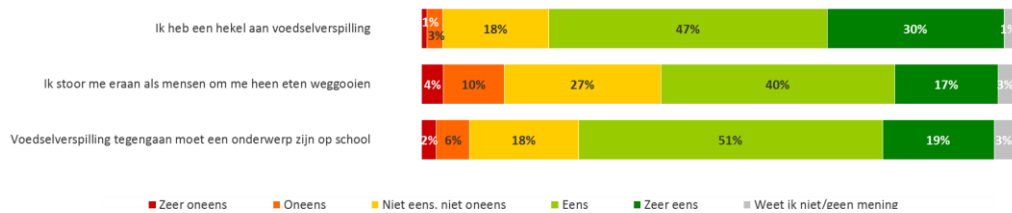
Nederlanders zijn verdeeld over de vraag of voedselverspilling in Nederlandse huishoudens nu een groot probleem is of niet. 42% ziet dit als een groot probleem, maar ook 41% ziet dit als een klein probleem. 11% ziet nauwelijks of geen probleem.

Zie jij voedselverspilling in Nederlandse huishoudens als een probleem? (n=801)

Ondanks verdeeldheid over de urgentie van het probleem, heeft men wel duidelijk een afkeurende houding ten opzichte van voedselverspilling. 77% heeft hier een hekel aan en 57% stoort zich eraan als mensen om hen heen eten weggooien (ten opzichte van 14% die zich hier niet aan stoort). 70% vindt ook dat voedselverspilling tegengaan een onderwerp moet zijn op school.

In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen? (n=801)

1.3 Motieven en oorzaken van voedselverspilling

1.3.1 Perceptie van algemene stand van zaken

Weinig waardering, grote porties en slecht inschattingsvermogen

Dat mensen te weinig waarde hechten aan voedsel is volgens Nederlanders een van de belangrijkste oorzaken van voedselverspilling in huishoudens (45% noemt deze reden). Ook is 37% men van mening dat voeding in te grote hoeveelheden wordt verpakt. Daarnaast denkt men dat mensen niet goed kunnen inschatten hoeveel ze kunnen eten/drinken (45%).

Weinig kennis over bewaren, 'verkeerd' beeld van houdbaarheidsdatum en versheid

42% van de Nederlanders denkt dat het niet goed weten wat je met restjes/kliekjes kunt doen een belangrijke oorzaak is van voedselverspilling. 30% denkt ook dat mensen voedsel niet op de juiste manier bewaren. Daarnaast heeft een derde van de Nederlanders het idee dat mensen niet goed weten hoe je de houdbaarheidsdata moet gebruiken en een voorkeur hebben voor vers/nieuw gekocht voedsel.

Wat zijn volgens jou de belangrijkste oorzaken van voedselverspilling in Nederlandse huishoudens? (n=801)

1.3.2 Persoonlijke motieven en oorzaken

Het eten is niet meer goed of voorbij de houdbaarheidsdatum

Wanneer men naar de eigen situatie kijkt, geeft men als voornaamste reden voor het weggooiën van voedsel dat het niet meer goed smaakt, ruikt of er niet meer goed uitziet (54%). Eén derde van de Nederlanders gooit (daarnaast) voornamelijk eten weg omdat de houdbaarheidsdatum is verlopen.

Weggooiën uit gewoonte of aversie?

Opvallend is dat een vijfde tot een kwart aangeeft eten weg te gooien omdat er teveel is klaargemaakt of omdat de dag anders loopt dan gepland. Men geeft dan indirect aan dat dit voedsel niet bewaard wordt. Echter, slecht 5% of minder zegt eten weg te gooien omdat men niet van kliekjes houdt, niet weet hoe voedsel bewaard kan worden of omdat men liever verse producten eet. Mogelijk is het weggooiën gewoontegedrag, maar een verklaring kan ook zijn dat men het moeilijk vindt voor zichzelf toe te geven dat men het eigenlijk niet meer wil bewaren/gebruiken.

Kleine minderheid zegt nooit eten weg te gooien

'Slechts' 16% geeft aan dat er nooit voedsel weggegooid wordt in hun huishouden.

Wat zijn de belangrijkste redenen dat er weleens voedsel wordt weggegooid in jouw huishouden? (n=801)

Een vijfde van de Nederlanders wil niet altijd rekening houden met voedselverspilling

21% wil gewoon kunnen kopen en eten wat men wil zonder rekening te houden met wat daarmee misschien aan voedsel verspild zal worden. 51% is het hiermee oneens, 28% staat hier neutraal tegenover.

1.4 Motieven en manieren om voedselverspilling tegen te gaan

1.4.1 Persoonlijke motieven om zo weinig mogelijk voedsel te verspillen

Opvoeding, normen en waarden

De voornaamste reden om geen eten weg te gooien is dat men het zonde van het voedsel vindt (68%). Verder geeft men aan dat men heeft geleerd om geen eten weg te gooien, dat men het niet doet uit gewoonte (45%), dat men het ook niet bij de eigen levensinstelling vindt passen (40%) en dat het gewoon niet hoort (28%). De meerderheid van de Nederlanders voelt zich ook wel eens schuldig als men voedsel weggooit (55%). 20% geeft ook aan een goed voorbeeld te willen zijn voor anderen/(klein)kinderen.

Kosten

De kosten zijn ook veel genoemde reden om geen voedsel weg te gooien. Het heeft geld gekost (47%) en niks weggooien bespaart geld (36%).

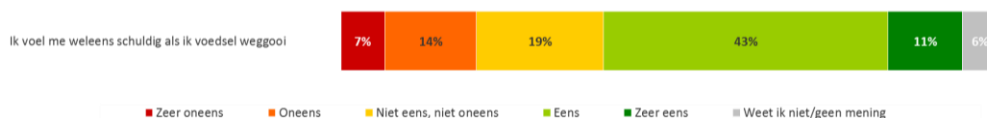
Mens, dier en milieu

Circa een kwart van de Nederlanders geeft aan geen voedsel weg te willen gooien, omdat dit beter is voor het milieu (26%) en omdat er wereldwijd veel honger is (24%). Ook honger in Nederland wordt door 17% genoemd. 8% geeft aan dat het diervriendelijker is om geen voedsel weg te gooien.

In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen? (n=801)

1.4.2 Toegepaste methoden om voedselverspilling thuis tegen te gaan

Bewaren en (her)gebruiken

De meest genoemde manier om voedselverspilling tegen te gaan is het bewaren van restjes om op een later moment te gebruiken (68%). 16% geeft aan dat klikjes desondanks meestal toch nog in de prullenbak belanden, maar een ruime meerderheid (59%) zegt dat dit niet het geval is. Ook let bijna de helft erop dat er geen te grote porties klaargemaakt worden (48%) en dat producten op de juiste manier bewaard worden (47%). 40% probeert ingrediënten die over zijn in nieuwe gerechten te gebruiken.

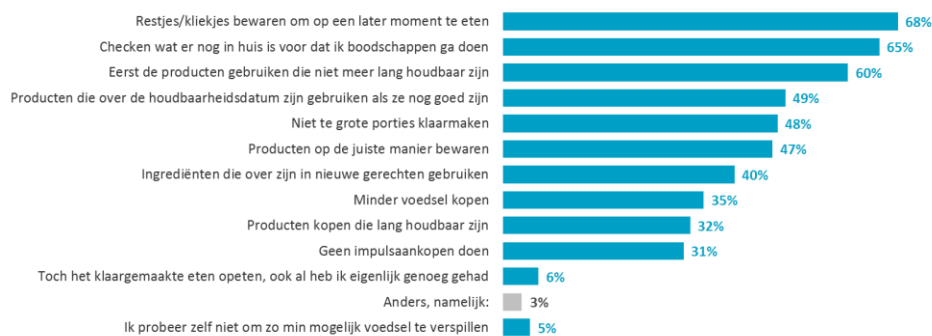
Rekening houden met inkopen

Een ruime meerderheid probeert voedselverspilling tegen te gaan door te checken wat er in huis is voordat er boodschappen gedaan worden (65%). Ongeveer een derde probeert minder voedsel te kopen, geen impulsaankopen te doen en/of producten te kopen die lang houdbaar zijn.

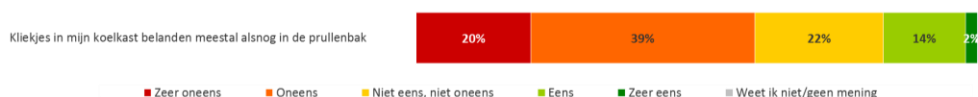
Goed omgaan met houdbaarheid

60% probeert erop te letten dat men eerst de producten te gebruiken die niet lang houdbaar zijn. Bijna de helft geeft aan zo min mogelijk voedsel te verspillen door producten te gebruiken die nog goed zijn na de houdbaarheidsdatum die erop vermeld staat (49%).

Op welke van onderstaande manieren probeer je nu zelf om zo min mogelijk voedsel te weg te gooien? (n=801)

In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen? (n=801)

1.4.3 Gewenste hulpmiddelen/voornemens om thuis voedselverspilling tegen te gaan

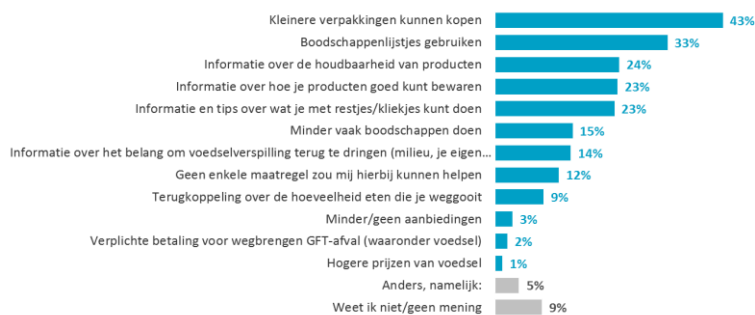
Kleinere verpakkingen, informatie over houdbaarheid, bewaren en gebruik

Wanneer gevraagd wordt wat mensen het meest zou helpen om minder voedsel weg te gooien, springt het kunnen kopen van kleinere verpakkingen er bovenuit (43%). Daarnaast geeft bijna een kwart aan dat informatie over de houdbaarheid, over het bewaren van producten en over het gebruik van restjes hen zou helpen om minder voedsel weg te gooien. 14% denkt dat informatie over het belang om voedselverspilling terug te dringen helpt.

Eigen inzet: vaker boodschappenlijstjes, minder vaak inkopen doen

Eén derde van de Nederlanders zegt dat het zou helpen als men vaker boodschappenlijstjes zou gebruiken. 15% is van mening dat minder vaak boodschappen doen zou helpen om minder voedsel weg te gooien.

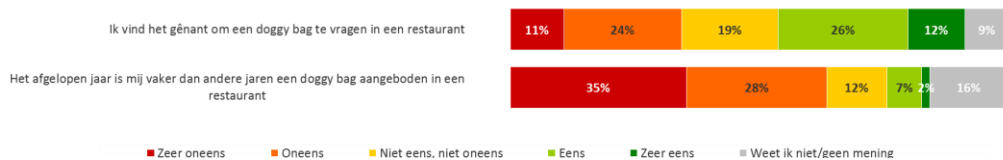
Welke van de volgende zaken zouden jou kunnen helpen om minder voedsel weg te gooien? (n=801)

1.4.4 Voedselverspilling in de horeca: doggy bag?

Het idee om een doggy bag te vragen of aan te bieden in een restaurant is (nog) niet helemaal ingeburgerd in Nederland. 38% vindt het gênant om hierom te vragen, versus 34% die hier geen problemen mee heeft. Ook het aanbieden van een doggy bag in de horeca lijkt (nog) niet veel gebruikelijker te zijn geworden. 9% van de Nederlanders is in het afgelopen jaar vaker dan andere jaren een doggy bag aangeboden in een restaurant, 64% heeft hier geen toename in ervaren.

In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen? (n=801)

Methode van onderzoek

Het onderzoek is gebaseerd op een representatieve steekproef onder Nederlanders tussen de 16 en 75 jaar (n=801). Het totaal aantal Nederlanders tussen 16 en 75 is 12,8 miljoen.

Het veldwerk van het onderzoek vond plaats in de periode van 11 tot en met 17 oktober 2016. Voor de dataverzameling is gebruikgemaakt van het StemPunt-panel van Motivaction (www.stempunt.nu) waar momenteel ongeveer 61.000 Nederlanders lid van zijn.

Bij de steekproeftrekking en -weging is gebruikgemaakt van propensitytechnieken. Hiermee is een representatieve afspiegeling verkregen voor sociodemografische kenmerken (leeftijd, opleiding, geslacht, stedelijkheid) en sociaal-culturele oriëntaties (Mentality-milieus).

Nadere toelichting propensitytechnieken

Met de propensitytechnieken kunnen scheefheden in online panels ten opzichte van de bevolking beter worden gecorrigeerd dan bij traditionele RIM-weging. De propensitytechnieken zorgen voor een representatieve afspiegeling van de resultaten voor een groter aantal achtergrondkenmerken, in dit onderzoek leeftijd, geslacht, opleiding, regio (Nielsen-indeling), sociaal-culturele oriëntaties (Mentality-milieu) en interacties tussen deze variabelen. Het daarbij gehanteerde ijkbestand betreft de Mentality-metingen van 2009 tot en met 2014, een representatief schriftelijk onderzoek dat tweejaarlijks wordt uitgevoerd onder ruim 1.200 Nederlanders tussen 15 en 80 jaar. Dit ijkbestand is wat betreft de sociodemografische gegevens gewogen naar de Gouden Standaard van het CBS.